

Canic. Zorica 123@gmail.com
Srpski jezik i književnost - II, I - II -

ТЕМА: СРПСКИ РЕАЛИЗАМ

СТЕВАН СРЕМАЦ 1855 - 1906, ^{СЕПТА} - ^{СЕНО} БИНА
НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА: „ЗОНА ЗАМФИРОВА“

Описао III средине

- 1) ВОЈВОЂАНСКА СРЕДИНА: Ђоџић и поп Спира (1898)
- 2) НИШКА СРЕДИНА: приповетка „ИВКОВА СЛАВА“, роман „ЗОНА ЗАМФИРОВА“ и приповетка ИБИШАГА;
- 3) БЕОГРАДСКА СРЕДИНА: приповетке „Кур Перас“, „Уча Јордан“, Чесна старица - приповетке

У књижевност (српску прозу крајем XIX-ог века) унео је: нове теме, нове мотиве, живот и језик других средина.

- Волео је мало шале са смислом за хумор („Лимунација на сељу“ и „Вукадин“); Волео је прошлост, у којој је налазио српске велможе, кнезове и дворце и описивао их са романтичарским заносом једног историчара „Из књига староставника“

Стеван Сремац је интересантан као писац реализма са језиком и хумором непоновљивим у срп. књижевности:

- а) приповетка „ИВКОВА СЛАВА“ (1895) и његово касније дело роман „ЗОНА ЗАМФИРОВА“ 1907. год.

по форми и разгранатости садржаја живота и људи у њему је роман.

Основа дела је анегдота коју је Сремац испричао Бранислав Нушићу.

Реч је о истинитом догађају из Приштине; догађају о коме се много причало.

Сремац је то записао: Зона Замфирова, отац је не да. Момак с другом преобучен у девојачко рухо компромитише Зону. Морале да пође.

Од те приче поступком додавања догађаја, ликова и развијањем радње створи дело озбиљније композиције са тематиком која одговара Ниш и живот с краја 19-ог и почетком 20. века.

Ниш је овај стари Ниш од каодарне и увекјетне
сокака, зидова, од камја и башти у којима расту
дафине и висока сеновита стабла, у првом реду дуд.

Ниш од малих дубака и мераклија; град старих, озвуч-
ених и богатих чорбација, ситних занатлија и неких
нових људи, тек пристиглих са других страна.

Реч је о Нишу тек ослобођених од Турака; зато је
у њему „старо турско“ и „ново српско“. Патријарха-
лици морају старих и схватања неких младог и новог
света. (То је приметио посматрач С. Сремац)

Дело има 22 поглавља

Ликови су: Кујунџија Манасија, звану Маче,
његова мајка Јевдокија, хаџи Замфир,
његова кћи Зона Замфирова, манова тетка
Дрка, Зонина мајка Тасиана, тетке Таска,
Калиопа и Уранија.

Прича: Љубавна прича о двоје младих који су се
и поред социјалних разлика заволели а) Кујунџија Маче
представник занатлијског грађанског света, који се тек рађа.
б) Зона Замфирова, чорбацијска ћерка - лепотица.

Кујунџија Маче је добар мајстор, али сиромаш. Истицао
се лепотом, игром, песмом и смехом.

Он је заљубљен у Зону, али ту љубав крије, јер је Зона
чорбацијска, Замфирова кћи. О њеној лепоти се и песме
певају. Она мора да ина на уму чија је и која је.

Тетке јој говоре с оналовом јављеном о Мачету. Не доп-
кује Зони да буде еснафска жена.

Зона треба да се уда за чорбацијског сина. Избор
тетак пада на Манулаја, сина чорбација Јордана

(јединица, наследник и пример послушности, сиромашности,
стидљивости... Зона једва не жели. Њена љубав и
симпатија је Кујунџија Маче.

Маче је пао због Зоне Замфирове, а мај је мајка

чула шта јој син жели она се уплашила од те могу-
ћности: „Кoji су они, а који смо ми!“

На свену ступа тетка Дрка, манова тетка, енергична

жена и без комплиса што потиче из сиромашног

света. Она не прихвата да су социјалне разлике

препрека ЗА БРАК. Младу су и лепа што им треба
више!

Али логика чорбацијског света је другачија:

Демек — Тој си је ред у овај свет! Светло у својим свету

(Чиниоцима и сва чиниоцима, официри официрски прилици,
еснаф еснафски, а трговци — трговачки)

Дока ће изложити просту дијалектику живота:

"Чорбацијско неје до века", а охолом и надметом

Хали Замфиру рећи ће: "Свет је овај као камав

мердиван, — један се качи, а други, па сласи!

Он је тај који сласи, а њеи Манча се качи, неће

постављана у друштву. Хали Замфиро подсећа на

његово порекло да му је дела био коритар, а

отав "вртиваган". Реути Замфир каже: "Видело

се куче у чакшире, па сефатило у оро"

У томе је сукоб два света: старог и новог.

У сусрету са Зоном она ће му рећи: "Немо прилика"

и отићи ће смејати се. Маке ће погледати за њом "утучен

и несрећан" са претњом "е кучко чорбацијска!"

Маке је смисао обрачуна са Хали Замфиром.

Слушаи се лукавством: организује тобожњу отмицу

Зоне Замсирове.

Све је убедљиво: кола су стигла до капије: она

је као изашла из капије, полица су се у кола е

њеним стварима и одвезом у неопознатом правцу.

Све је то била Манова игра. Од тог тренутка Зона

живи животом побегуће, исмејана искомпромитована

покушај родбине да се јавност разубери био је

без успеха.

Видећи да од Зонине удаје неће бити ништа — Хали

Замфир прави компромис: одлази у дукаи кујућу

Мана, тобож да му овај попраи муштикалу, а у ства-

ри да му овај понуди ктер. Маке схвата смисао

Замсировог доласка у својтауган и прои Зону.

Хали Замфир му даје мраз своју најлепшу кук

Тако се мире два света стари и нови.

Ликови: Халил Замфир | Жал за младост, још
озбиљан и у свему мора бити нека мера. Мора
о свему бити питањ, он о свему одлучује.
Халил још поносан не жели у свет грађана, са
неодовољном гледа у свет око себе.

Халил Замфир увиђа да се мора прећи пут од
капије до Манетовог дућана. Он се интересује за
све и индиректно му нуди ксер Зоне, што овај прихвата.
Културна Маче - пун идеја и енергије - његов лик
је приказан у развоју он представља грађанску средину
и он је у успону. Сада има и кафу и два шепара
и две гвоздене класе.

Приказујући немур у Маче - приповедачу у петро-
ријстичком духу исказује његову љубав према жени
која постаје предмет његових жеља и дивљења.
Маче се бори против Замфира не силом, нити интригом
ни мржњом, него личавством и мудрошћу: Маче
режира отимање, одвођење Зоне Замфирове из њене
куће и то у сумрак да на чорбаџи Замфира
бази сенку брвке.

Халил Замфир заборавља на стару охолост и
постаје део новог света у коме његов будући
зет напредује, као представник новог света.

Циљ: Да ученици схвате снагу и моћ љубави
и да када је она у питању неису важне
социјалне разлике и све се моће превладају

очекивајући исход: Да ученици виде старо
време с почетка века на југу Србије и
долазак новог и истиниту причу о двоје
младих људи (изуметних) који живе
разлике и стварају грађанско друштво.